

OCT 2023

OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

OCT 2025

PE12190

[Total No. of Pages : 4

[6561]-201

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LCC-0501 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Write a detail note on Constituent Assembly in India and framing of the Constitution.

Q2) Discuss the various modes of acquisition and loss of Citizenship in India.

Q3) Evaluate in details the right to freedom of religion guaranteed under the Constitution of India.

Q4) Write a detailed note on freedom of speech and expression and reasonable restriction under the Indian Constitution.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** State and explain the concept of 'State' under Article 12 of the Indian Constitution. Explain the term 'other authorities' in light of Supreme Court judgment.
- Q6)** Discuss the object, purpose and scope of the Preamble of Constitution of India. Also discuss its utility in interpretation of Indian Constitution.
- Q7)** Article 32 is the soul of Indian Constitution. Discuss in the light of enforcement of Fundamental Rights.
- Q8)** Write a detailed note on Right against Exploitation in Constitution of India.
- Q9)** Write a detailed note on equality of opportunity in matters of public employment. Explain rationale for reservation for the post of backward classes.

PART - C

Q10) Write Short Notes on. (Any Two)

[2×5=10]

- a) Fundamental Duties
- b) Doctrine of Eclipse
- c) Double jeopardy
- d) Public Interest Litigation

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12191

[Total No. of Pages : 4

[6561]-202

First Year LL.B

LCC - 0502 : LAW OF CONTRACT - I

~~OCT 2024~~

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

Answer any two from the following :

[2×15=30]

- Q1) What are the essentials of a valid contract?
- Q2) What are the legal rules regarding a valid offer and valid acceptance?
- Q3) Define free Consent? Write your answer with special reference to the coercion and undue influence.
- Q4) "No consideration, No Contract" is a fundamental rule of the Indian Contract Act. Explain this rule in detail along with its exceptions. Support your answer with relevant case laws.

P.T.O.

PART - B

Answer any three from the following :

[3×10=30]

- Q5) Discuss Lawful Object and Lawful Consideration. Explain when the object or consideration becomes unlawful under sec. 23.
- Q6) What is mean by Quasi contracts? Write the different examples of Quasicontracts.
- Q7) Write the necessary information on who has to perform the contract? What are the rules regarding the performance of reciprocal promises?
- Q8) What are the different types of damages and rules governing them in case of the breach of contract? Discuss.
- Q9) What is mean by Privity of contract explain it with exceptions.

PART - C

Q10) Write short notes on any two

[2×5=10]

- a) Personal bars in specific relief.
- b) Contracts which can be specifically enforced.
- c) Novation and rescission of agreement.
- d) Supervening impossibility.

OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PE12192

[6561]-203

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

~~OCT 2024~~

LAW

LCC-0503 : Family Law - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer question number 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) What are the conditions of valid adoption under the Hindu Adoptions and Maintenance Act, 1956.

Q2) Is Hindu Marriage still sacrament? Examine the present status of Hindu Marriage in the light of Hindu Marriage Act, 1955.

Q3) Elaborate the provisions of the dissolution of marriage under Muslim Marriage Act, 1939.

Q4) Explain the detail procedure for solemnization of marriage under Indian Christian Marriage Act, 1872.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Discuss provisions relating to alimony and maintenance under various laws.
- Q6)** Elucidate the concept and rationale behind Iddat. What are the provisions relating to period of Iddat in Shia and Sunni Laws?
- Q7)** Enumerate the grounds for divorce under the Paris Marriage and Divorce act, 1935. What is the Procedure for divorce by mutual consent under this act?
- Q8)** What are the provisions for Inter-Country adoption? Explain CARA guidelines.
- Q9)** States grounds available to Hindu wife for dissolution of marriage.

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any Two)

[2×5=10]

- a) Write a critical note on live-in relationship
- b) Essentials of valid Muslim Marriage
- c) Divorce by mutual consent
- d) Dower

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12193

[Total No. of Pages : 4

[6561]-204

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

OCT 2024

LCC-0504 : LAW OF CRIMES

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates.

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Define the offence of Defamation under Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023. What are the exceptions to the offence of Defamation?

Q2) Discuss the provisions regarding the Right of Private Defence of the Body under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

Q3) What is Criminal Conspiracy? When is it Punishable? Is there any difference between Conspiracy and Unlawful Assembly?

Q4) Describe the law relating to Rape under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Define theft and distinguish it from Extortion with Illustrations.
- Q6)** Discuss the offence of kidnapping in detail. Distinguish it from abduction.
- Q7)** Define Mistake of Fact and mistake of Law and Distinguish between Mistake of Fact and Mistake of Law.
- Q8)** What are the essentials of the offence of 'Culpable Homicide'? Under what circumstances Culpable Homicide amounts to 'Murder'?
- Q9)** Define and explain 'Hurt' and 'Grievous Hurt' under Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023. Distinguish between simple Hurt and Grievous Hurt.

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any Two)

[2×5=10]

- a) Abetment
- b) Waging war against Government
- c) Stalking
- d) Death by Negligence
- e) Outraging the Modesty of Women

OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12194

[Total No. of Pages : 4

[6561]-205

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LDSE-0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

OCT 2024

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) All parts are compulsory.
- 2) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 3) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 4) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.
- 5) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

- Q1)** Describe the development of public health in India from ancient times to the modern period. How have public-health practices changed over the years?
- Q2)** Analyze the provisions related to the Transplantation of Human Organs Act, 1994 highlighting its key objectives and the legal checks and balances involved in organ donation to prevent exploitation and misuse.
- Q3)** Explain how the Supreme Court of India has expanded Article 21 (Right to Life) to include the Right to a Decent Environment and the Right to Shelter. Discuss the legal reasons for this expansion and why these rights are important for ensuring a dignified life for people.
- Q4)** What are the aims and objects of the National Food Security Act, 2013? Discuss in detail the Grievance Redressal Mechanism established under the Act.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Explain the Right to Food and Nutrition as part of the Fundamental Rights under the Indian Constitution. Discuss how the Supreme Court has expanded this right to ensure basic human dignity.
- Q6)** Discuss the adjudication process and the establishment of the Food Safety Appellate Tribunal under the Food Safety and Standards Act, 2006.
- Q7)** Discuss the interplay between Fundamental Rights and Directive Principles in Strengthening the health framework of the nation.
- Q8)** Explain provisions related to health, cleanliness, and safety under the Factories Act, 1948.
- Q9)** Explain the general principles of food safety and standards under the Food Safety and Standards Act, 2006.

PART - C

Q10) Write Short Notes on. (Any Two)

[2×5=10]

- a) Provisions relating to analysis of Food under the FSSA, 2006.
- b) Reproductive Rights as a Constitutional Right.
- c) Human Rights Perspectives of Health.
- d) Women Empowerment under the National Food Security Act, 2013.

 OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12195

[Total No. of Pages : 4

[6561]-206

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

 ~~OCT 2024~~

LDSE-0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from part A. Each question carries 15 marks.
- 2) Answer any three questions from part B. Each question carries 10 marks.
- 3) Answer any two short notes from part C. Each question in part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Discuss the provisions relating to registration of public trusts and procedure of registration under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

Q2) Define Equity. Write in detail history and development of Equity.

Q3) Write in detail special provisions as respects religious and charitable Institutions and endowments given under Maharashtra Public Trust Act, 1950.

Q4) State and explain Duties and Liabilities of Trustees under The Indian Trusts Act, 1882.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5) Write in detail provisions of Indian Trust Act, 1882 relating to the appointment of Trustees.
- Q6) Explain in detail creation of trust under Indian Trust Act, 1882.
- Q7) Define Private trust and public Trust and distinguish between private trust and public trust.
- Q8) Explain Provisions relating to Budget, Account & Audit under the Maharashtra Public Trust Act, 1950.
- Q9) State and explain the concept of Fiduciary Relationship and discuss application of the principle of fiduciary relations with exceptions.

PART - C

Q10) Write short notes on any Two:

[2×5=10]

- Surcharge
- Equity acts in personam
- Public Trusts Administration Fund
- Equity follows the law

OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12196

[Total No. of Pages : 4

[6561]-207

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

~~OCT 2024~~

LAW

LDSE-0507 : Criminal Psychology & Criminal Sociology
(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Explain in detail differential association theory. Give your opinion about, its modern day use for criminal investigation.

Q2) Define sociological theory. explain in detail social disorganization theory of crime and social structure. How far this theory is significant in understanding criminal behavior?

Q3) What is forensic psychology and discuss its history in detail. Explain how it can be applied in court and prison.

Q4) Explain in detail meaning purpose and scope of criminal psychology. What is psychological and psycho-analytical approach towards crime?

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

Q5) How the different approaches like investigative psychology and geographical approach help in criminal profiling?

Q6) Discuss the following.

- a) Concept of crime
- b) Differential reinforcement theory

Q7) Explain in detail.

- a) Neutralization and drift theory.
- b) Millers theory of lower-class delinquency.

Q8) Explain in detail relationship between mental illness and crime.

Q9) Discuss in detail, how self-control and self-esteem related to crime?

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any Two)

[2×5=10]

- a) Criminal behavior
- b) Merits and demerits of criminal profiling
- c) Define criminal psychology and role of criminal psychologist
- d) Labeling theory

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12197

[Total No. of Pages : 4

[6561]-208

~~OCT 2024~~

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LDSE-0508(d) : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Write the salient Features of the Model Act on the State Agricultural Produce Marketing. (The State Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 2016).

Q2) Explain in detail the powers and duties of Market Committee under The Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.

Q3) Elucidate on the salient features and important provisions of the Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority Act, 1985.

Q4) Write a detailed note on Agricultural Insurance in India.

P.T.O.

- Q5)** Discuss the classification of markets. Explain the types of marketing under Agricultural Marketing Law.
- Q6)** Explain Direct Marketing. Establishment of Private Market and Farmer-Consumer Market.
- Q7)** Elucidate the Registration of Plant Varieties and Essentially Derived Variety under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.
- Q8)** Discuss the National Food Securities Act, 2013 in detail.
- Q9)** Write the objectives and explain the important provisions of the Warehousing Corporations Act, 1962.

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any Two)

[2×5=10]

- Farmers' Rights under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.
- Integrated Child Development Services (ICDS).
- State Agricultural Marketing Board under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.
- Duration and effect of Registration and Benefits Sharing under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.

OCT 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE12198

[Total No. of Pages : 4

[6561]-209

OCT 2024

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LGE-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Attempt any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Attempt any two short notes from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.

PART - A

[2×15=30]

- Q1) Explain the theories justifying Intellectual Property Rights and discuss their relevance in modern IPR jurisprudence.
- Q2) Examine the scope of copyright with respect to authorship, ownership, assignment and licensing under the Indian Copyright Act, 1957.
- Q3) Critically examine the eligibility criteria for patentable inventions with reference to the Patents Act, 1970.
- Q4) Analyse the protection of non-conventional trademarks and domain names under Indian and International law.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5) What do you mean by Copyright? Discuss the Economic and Moral Rights Conferred by Copyright and Exceptions to Copyright Protection.
- Q6) Discuss revocation and surrender of patents.
- Q7) Write a note on assignment and transmission of trademarks.
- Q8) Discuss piracy of registered designs and available remedies.
- Q9) What do you mean by Geographical Indication? Explain the rights conferred by the registration of a GI.

PART - C

Q10) Write short notes. (Any 2)

[2×5=10]

- a) Eligibility Criteria of Geographical Indication
- b) Trade Secrets
- c) Registration of Designs
- d) Purpose of TRIPS Agreement

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PE12248

[Total No. of Pages : 5

[6561]-210

First Year LL.B.

OCT 2025

EPM0510 : ENGLISH

(CBCS 2023 Pattern) (Semester - I) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Part-I consists of objective questions. Each question carries 2 marks.

PART - I

Q1) Choose the correct option in the following questions :

[50]

- 1) He _____ an email to Nina.
 - i) Has send
 - ii) Sent
 - iii) Had send
 - iv) Will have send
- 2) Love is _____ universal language.
 - i) an
 - ii) a
 - iii) the
 - iv) none
- 3) She is really angry _____ me.
 - i) to
 - ii) for
 - iii) at
 - iv) on
- 4) She visited _____ three libraries in a day.
 - i) a
 - ii) an
 - iii) the
 - iv) none
- 5) Some the family members _____ not attend the wedding.
 - i) did
 - ii) does
 - iii) has
 - iv) none
- 6) Sever ties with someone means
 - i) to end the fight
 - ii) to start a fight
 - iii) to stop having a relationship
 - iv) to cause problem to someone
- 7) The opposite of authentic is:
 - i) fake
 - ii) original
 - iii) Positive
 - iv) genuine

P.T.O.

- 17) The word accused means
- A partner in crime
 - A person whose guilt is proven
 - A person who is alleged to have committed a crime
 - Respondent
- 18) The bills that pass in the Parliament are _____ as laws.
- adopted
 - adapted
 - adepted
 - None of these
- 19) What is the meaning of *ab initio*?
- in good faith
 - in bad faith
 - from the beginning
 - at the end
- 20) The foreign word *actus rea* means
- knowingly
 - unknowingly
 - with criminal intention
 - Criminal act
- 21) Ismail was given a gift by Raghu. (Choose the correct active voice)
- Raghu is giving Ismail a gift.
 - Raghu gave Ismail a gift.
 - Raghu was given Ismail a gift.
 - Raghu gives Ismail a gift.
- 22) He said to his parents, 'He _____ exercise from tomorrow.'
- is starting
 - was starting
 - starts
 - will start
- 23) Defendant means
- A person who gives solemn declaration under oath
 - A person who is accused of committing a crime
 - A person who brings a civil suit in a court of law
 - A person who confesses his crime
- 24) *Noscitur a sociis* means
- It is known by its neighbors
 - Express mention of one thing excludes all others
 - A guilty mind
 - None of these
- 25) What is the meaning of *Ubi jus ibi remedium*?
- It means that a person is not of good reputation
 - Where there is right there is remedy
 - A guilty mind
 - None of these

PART - II

Q2) Explain the following legal terms : (Any 5) **[10]**

- a) Accused
- b) Abetment
- c) Evidence
- d) Defendant
- e) Intestate
- f) Testimony
- g) Trial

Q3) Write a notice announcing a national level sports competition that is to be held in your college. **[10]**

OR

Write an application to your Principal asking for a medical leave of two weeks.

Q4) Discuss any five characteristics of language with appropriate examples. **[10]**

OR

Discuss any four types of meaning with examples.

Q5) Write a cohesive paragraph on 'Social media addiction.' **[10]**

OR

Write a précis of the following passage.

The climate crisis is no longer a distant threat but a present reality, characterized by rapid and unprecedented shifts in the Earth's atmosphere, oceans and ecosystems. Primarily driven by human activities since the Industrial Revolution—specifically the burning of fossil fuels, deforestation and industrial agriculture—the crisis has accelerated the accumulation of greenhouse gases like carbon dioxide and methane, trapping excess heat and warming the planet at a rate unseen in at least 10,000 years. As of 2024, global temperatures have reached record highs, approximately 1.55°C above pre-industrial levels, triggering a cascade of devastating consequences including more frequent and intense heatwaves, catastrophic flooding and prolonged droughts. These environmental shifts act as “threat multipliers,” exacerbating food and water insecurity, fueling conflict over dwindling resources and displacing millions as “climate refugees” from low-lying islands and vulnerable coastal regions. Beyond human impact, the crisis is causing a massive loss of biodiversity, with species struggling to adapt to rapidly changing habitats, acidifying oceans and melting polar ice. While international frameworks like the Paris

Agreement aim to limit warming to 1.5°C, achieving this requires urgent, transformative action across every sector—from a swift transition to renewable energy to restoring the planet’s natural carbon sinks. The window to secure a livable future is closing, making it imperative for governments, businesses and individuals to move beyond promises and implement deep, sustained reductions in global emissions immediately

Q6) Write an essay on one of the following:

[10]

- a) Indian Education System and its Future Challenges
- b) Global Climate Crisis

OR

Translate the following passage either in Marathi or in Hindi.

Healthy eating habits are the foundation of long-term physical and mental well-being, focusing on a balanced intake of diverse, nutrient-dense foods rather than strict deprivation. A core habit is prioritizing whole foods such as colorful fruits and vegetables, whole grains and lean proteins like fish, beans and nuts while limiting processed meats and refined starches. Additionally, it is essential to replace saturated and trans fats with healthy unsaturated oils, such as olive or canola oil and to significantly reduce the intake of added sugars and salt. Beyond food choices, adopting mindful eating practices—such as eating slowly to recognize fullness cues, maintaining consistent meal intervals and staying well-hydrated with water—further supports healthy metabolism and prevents overeating. Consistently practicing these habits significantly reduces the risk of chronic diseases like heart disease, diabetes and certain cancers while improving energy levels and mood.

Total No. of Questions : 10]

PE12190 *

OCT 2025

[6561]-201

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LCC-0501 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) भारतातील संविधान सभा आणि संविधानाच्या रचनेवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.2) भारतातील नागरिकत्व मिळवण्याच्या आणि गमावण्याच्या विविध पद्धतींवर चर्चा करा.

प्र.3) भारतीय संविधानाच्या अंतर्गत हमी दिलेल्या धार्मिक स्वातंत्र्याच्या अधिकाराचे तपशीलवार मूल्यांकन करा.

प्र.4) भारतीय संविधानानुसार भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि वाजवी निर्बंध यावर सविस्तर नोंद लिहा.

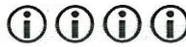
- प्र.5) भारतीय संविधानाच्या कलम 12 अंतर्गत 'राज्य' ही संकल्पना सांगा आणि स्पष्ट करा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाच्या प्रकाशात 'इतर सरकारी प्राधिकरण' ही संज्ञा स्पष्ट करा.
- प्र.6) भारतीय संविधानाच्या प्रस्तावनेचा उद्देश, हेतू आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा. तसेच भारतीय संविधानाचा अर्थ लावण्यात त्याची उपयुक्तता यावर चर्चा करा.
- प्र.7) कलम 32 हा भारतीय संविधानाचा आत्मा आहे. मूलभूत हक्कांच्या अंमलबजावणीच्या प्रकाशात चर्चा करा.
- प्र.8) भारतीय संविधानातील शोषण विरोधी अधिकारावर सविस्तर नोंद लिहा.
- प्र.9) सार्वजनिक रोजगाराच्या बाबतीत संधीच्या समानतेवर एक सविस्तर नोंद लिहा. मागासवर्गीयांच्या पदासाठी आरक्षणाचे कारण स्पष्ट करा.

भाग-ब

प्र.10) कोणत्याही दोन वर लघु टिपा लिहा.

[2×5=10]

- अ) मूलभूत कर्तव्ये
- ब) ग्रहणाचा सिद्धांत (Doctrine)
- क) दुहेरी जोखीम (jeopardy)
- ड) जनहित याचिका

PE12191

[6561]-202

First Year LL.B

LCC - 0502 : LAW OF CONTRACT - I

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
 - 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग-अ

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2×15=30]

प्र.1) वैध कराराचे (Valid Contract) आवश्यक घटक कोणते? स्पष्ट करा.

प्र.2) वैध प्रस्ताव (Offer) आणि वैध स्वीकृती (Acceptance) याबाबतची कायदेशीर नियमे स्पष्ट करा.

प्र.3) 'मुक्त संमती' (Free Consent) याची व्याख्या करा. दडपशाही (Coercion) व अनुचित प्रभाव (Undue Influence) यांच्या विशेष संदर्भाने उत्तर लिहा.

प्र.4) "प्रतिफल नसल्यास करार नाही" हा भारतीय करार अधिनियमातील मूलभूत सिद्धांत आहे. हा सिद्धांत त्याच्या अपवादांसह व संबंधित प्रकरणांसह स्पष्ट करा.

भाग-ब

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

[3×10=30]

प्र.5) वैध उद्देश्य (Lawful Object) व वैध प्रतिफल (Lawful Consideration) स्पष्ट करा. कलम 23 नुसार उद्देश्य किंवा प्रतिफल कधी अवैध (Unlawful) ठरते ते समजावून सांगा.

प्र.6) सदृश्य करार (Quasi Contracts) म्हणजे काय? अशा करारांची विविध उदाहरणे द्या.

प्र.7) करार कोणाला पूर्ण कराव्याचा असतो? करारातील परस्पर आश्वासनांच्या (Reciprocal Promises) अंमलबजावणीसंबंधी नियम स्पष्ट करा.

प्र.8) करारभंग (Breach of Contract) झाल्यास मिळणाऱ्या विविध नुकसानभरपाईचे (Damages) प्रकार व त्यांना नियंत्रित करणारे नियम स्पष्ट करा.

प्र.9) करारातील परव्यता (Privity of Contract) म्हणजे काय? त्याचे अपवाद स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणतेही दोन विषयांवर संक्षिप्त टिपणे लिहा.

[2×5=10]

- अ) विशिष्ट दिलासा (Specific Relief) देण्यास असणारे वैयक्तिक अडथळे (Personal Bars)
- ब) ज्या करारांची विशिष्ट अंमलबजावणी करता येते.
- क) नूतनीकरण कराराचे रद्द करणे/रद्दीकरण (Rescission of Agreement)
- ड) अनपेक्षित अशक्यता (Supervening Impossibility)

Total No. of Questions : 10]

PE12192

[6561]-203

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LAW

LCC-0503 : Family Law - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह कायदा, 1956 अंतर्गत वैध दत्तक घेण्याच्या अटी काय आहेत?

प्र.2) हिंदू विवाह अजूनही धार्मिक विधी आहे का? हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे सध्याच्या चालू परिस्थितीत पुनरावलोकन करा.

प्र.3) मुस्लिम विवाह कायदा, 1939 अंतर्गत विवाह विघटनाच्या तरतुदींचे तपशिलवार वर्णन करा.

प्र.4) भारतीय ख्रिश्चन विवाह कायदा, 1872 अंतर्गत विवाह सोहळ्याची सविस्तर प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.5) विविध कायद्यांतर्गत पोटगी आणि देखभालीशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.6) इदतमागील संकल्पना आणि तर्क स्पष्ट करा. शिया आणि सुन्नी कायद्यांमध्ये इदतच्या कालावधीशी संबंधित तरतुदी काय आहेत?

प्र.7) पारशी विवाह आणि घटस्फोट कायदा, 1935 अंतर्गत घटस्फोटाची कारणे सांगा. या कायद्यांतर्गत परस्पर संमतीने घटस्फोट घेण्याची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.8) आंतर-देश दत्तक घेण्यासाठी कोणत्या तरतुदी आहेत? CARA मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.9) हिंदू पत्नीला विवाह विघटनासाठी उपलब्ध कारणे सांगा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लहान टीप मध्ये लिहा.

[2×5=10]

- लिव्ह-इन-रिलेशनशिपवर टीप लिहा.
- वैध मुस्लिम विवाहाच्या मूलभूत गोष्टी
- परस्पर संमतीने घटस्फोट
- डॉवर

Total No. of Questions : 10]

PE12193

[6561]-204

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LCC-0504 : LAW OF CRIMES

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण असतात.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण असतात.
 - 3) प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या भाग-क मधील कोणत्याही दोन वर लिहान नोट्स लिहा.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत मानहानीच्या गुन्ह्याची व्याख्या करा. मानहानीच्या गुन्ह्याला कोणते अपवाद आहेत?

प्र.2) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत शरीराच्या खाजगी संरक्षणाची अधिकारासंबंधीच्या तरतुदीची चर्चा करा.

प्र.3) गुन्हेगारी कट म्हणजे काय? ते कधी दंडनीय आहे? षड्यंत्र आणि बेकायदेशीर सभा यात काही फरक आहे का?

प्र.4) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत बलात्काराशी संबंधित कायद्याचे वर्णन करा.

प्र.5) चोरीची व्याख्या करा आणि उदाहरणांसह ते खंडणीपासून वेगळे करा.

प्र.6) अपहरणाच्या गुन्ह्याची सविस्तर चर्चा करा. ते अपहरणापासून वेगळे करा.

प्र.7) वस्तुस्थितीची चूक आणि कायद्याची चूक परिभाषित करा आणि वस्तुस्थितीची चूक आणि कायद्याची चूक यातील फरक ओळखा.

प्र.8) 'दोषी हत्या' या गुन्ह्यासाठी आवश्यक गोष्टी काय आहेत? कोणत्या परिस्थितीत दोषी मनुष्यवधाचे प्रमाण 'हत्या' आहे.

प्र.9) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत 'हर्ट' आणि 'ग्रिक्स हर्ट' परिभाषित करा आणि स्पष्ट करा. साधी दुखापत आणि गंभीर दुखापत यातील फरक करा.

भाग-क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2×5=10]

- अ) प्रलोभन
- ब) सरकारविरुद्ध युद्ध पुकारणे
- क) पाठलाग करणे
- ड) निष्काळजीपणामुळे मृत्यू
- इ) स्त्रियांच्या विनयशीलतेचा अपमान करणे

Total No. of Questions : 10]

PE12194

[6561]-205

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LDSE-0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.
 - 5) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[2×15=30]

- प्र.1)** प्राचीन काळापासून आधुनिक काळापर्यंत भारतातील सार्वजनिक आरोग्याच्या विकासाचे वर्णन करा. सार्वजनिक आरोग्य पद्धतींमध्ये वर्षानुवर्षे कसे बदल झाले आहेत?
- प्र.2)** मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 शी संबंधित तरतुदींचे विश्लेषण करा, या कायद्याचे मुख्य उद्दिष्टे आणि शोषण व गैरवापर टाळण्यासाठी अवयव दानामध्ये समाविष्ट असलेले कायदेशीर नियंत्रण आणि संतुलन स्पष्ट करा.
- प्र.3)** भारतीय सर्वोच्च न्यायालयाने कलम 21 (जीण्याचा अधिकार) चा विस्तार करून त्यात सभ्य पर्यावरणाचा अधिकार आणि निवाऱ्याचा अधिकार यांचा समावेश कसा केला आहे, हे स्पष्ट करा. या विस्ताराची कायदेशीर कारणे आणि लोकांच्या सन्माननीय जीवनासाठी हे अधिकार का महत्त्वाचे आहेत, यावर चर्चा करा.
- प्र.4)** राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 ची उद्दिष्टे आणि ध्येये काय आहेत? कायद्यांतर्गत स्थापित केलेल्या तक्रार निवारण यंत्रणेची सविस्तर चर्चा करा.

- प्र.5) भारतीय संविधानातील मूलभूत हक्कांचा भाग म्हणून अन्न आणि पोषणाच्या अधिकाराचे स्पष्टीकरण करा. मूलभूत मानवी सन्मान सुनिश्चित करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने या अधिकाराचा विस्तार कसा केला आहे, याची चर्चा करा.
- प्र.6) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा, 2006 अंतर्गत न्यायनिर्णय प्रक्रिया आणि अन्न सुरक्षा अपीलिय न्यायाधिकरण च्या स्थापनेवर चर्चा करा.
- प्र.7) मूलभूत अधिकार आणि राज्याच्या मार्गदर्शक तत्वांमधील परस्परसंबंध राष्ट्राच्या आरोग्यविषयक चौकटीस कशाप्रकारे बळकटी देतात, यावर चर्चा करा.
- प्र.8) कारखाने कायदा, 1948 अंतर्गत आरोग्य, स्वच्छता आणि सुरक्षा संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.9) अन्न सुरक्षा आणि मानके कायदा, 2006 अंतर्गत अन्न सुरक्षा आणि मानकांच्या सामान्य तत्वांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.10) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2×5=10]

- अ) अन्न सुरक्षा आणि मानके कायदा, 2006 अंतर्गत अन्नाच्या विश्लेषणाशी संबंधित तरतुदी
- ब) प्रजनन अधिकार - एक संवैधानिक अधिकार
- क) आरोग्याचे मानवी हक्क दृष्टिकोन
- ड) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत महिला सक्षमीकरण

Total No. of Questions : 10]

PE12197

[6561]-208

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LDSE-0508(d) : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) राज्य कृषी उत्पन्न विपणन (राज्य कृषी उत्पन्न विपणन) (विकास आणि नियमन) कायदा, 2016) या मॉडेल कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.2) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न विपणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 1963 अंतर्गत बाजार समितीचे अधिकार आणि कर्तव्ये सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.3) कृषी आणि प्रक्रिया केलेले अन्न उत्पादने निर्यात विकास प्राधिकरण कायदा, 1985 मधील ठळक वैशिष्ट्ये आणि महत्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतातील कृषी विम्यावर सविस्तर नोंद लिहा.

- प्र.5) बाजारपेठांच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा. कृषी विपणन कायदांतर्गत विपणनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.6) थेट विपणन, खाजगी बाजारपेठेची स्थापना आणि शेतकरी-ग्राहक बाजार स्पष्ट करा.
- प्र.7) वनस्पती जातींचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 अंतर्गत वनस्पती जाती आणि मूलतः व्युत्पन्न केलेल्या जातींची नोंदणी स्पष्ट करा.
- प्र.8) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 ची सविस्तर चर्चा करा.
- प्र.9) गोदाम महामंडळ कायदा, 1962 ची उद्दिष्टे लिहा आणि महत्त्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2×5=10]

- अ) वनस्पती जाती संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 अंतर्गत शेतकऱ्यांचे हक्क
- ब) एकात्मिक बाल विकास सेवा (आयसीडीएस)
- क) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 1963 अंतर्गत राज्य कृषी पणन मंडळ
- ड) वनस्पती जाती संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 अंतर्गत नोंदणी आणि लाभ वाटपाचा कालावधी आणि परिणाम

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) बौद्धिक संपदा हक्कांचे समर्थन करणारे सिद्धांत स्पष्ट करा आणि आधुनिक बौद्धिक संपदा अधिकारांच्या न्यायशास्त्रात त्यांची प्रासंगिकता सविस्तर लिहा.

प्र.2) भारतीय कॉपीराइट कायदा, 1957 अंतर्गत लेखकत्व, मालकी, असाइनमेंट आणि परवाना या संदर्भात कॉपीराइटच्या व्याप्तीचे परीक्षण करा.

प्र.3) पेटंट कायदा, 1970 च्या संदर्भात पेटंट करण्यायोग्य शोधांसाठीच्या पात्रता निकषांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्र.4) भारतीय आणि आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत अपारंपरिक ट्रेडमार्क आणि डोमेन नावांच्या संरक्षणाचे विश्लेषण करा.

प्र.5) कॉपीराइट म्हणजे काय? कॉपीराइटद्वारे मिळालेले आर्थिक आणि नैतिक हक्क आणि कॉपीराइट संरक्षणातील अपवाद यावर चर्चा करा.

प्र.6) पेटंट रद्द करणे आणि परत करणे याविषयी सविस्तर लिहा.

प्र.7) ट्रेडमार्कच्या असाइनमेंट आणि ट्रान्समिशन या विषयी सविस्तर लिहा.

प्र.8) नोंदणीकृत डिझाईन्सची पायरसी आणि उपलब्ध उपायांवर माहिती लिहा.

प्र.9) भौगोलिक संकेत म्हणजे काय? भौगोलिक संकेत नोंदणीमुळे मिळणारे अधिकार स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) लघु टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2×5=10]

- अ) भौगोलिक संकेतांचे पात्रता निकष
- ब) व्यापार गुपिते
- क) डिझाईनची नोंदणी
- ड) ट्रिप्स कराराचा उद्देश

